



نفت و گاز

اطلاعات این بخش شامل فعالیت گازرسانی در مناطق شهری و روستایی و مقدار مصرف گاز و فرآورده‌های نفتی و همچنین ظرفیت ذخیره‌سازی فرآورده‌های نفتی می‌باشد که به صورت سری زمانی ارائه شده است. روش تولید آمارها نیز ثبتي می‌باشد.

در حال حاضر، آمارهای مندرج در این فصل، از شرکت ملی فرآورده‌های نفتی استان و شرکت گاز استان آذربایجان شرقی دریافت می‌شود.

با استخراج نفت و گاز از اولین چاه نفت در مسجدسلیمان، در سال ۱۲۸۷ شمسی (۱۹۰۸ میلادی)، فعالیت صنعت نفت در ایران آغاز شد و آمارهای مربوط به آن نیز از زمان مذکور گردآوری شده است. پس از ملی شدن صنعت نفت در اسفند ۱۳۲۹، شرکت ملی نفت ایران آمارهای وسیع‌تری را منتشر کرده است. در اولین سالنامه آماری کشور، آمارهای مربوط به سال ۱۳۳۴ شمسی درج شده است.

پس از تأسیس شرکت ملی گاز ایران در اسفند ۱۳۴۴ و شرکت ملی گاز مایع ایران در سال ۱۳۶۶، این دو شرکت نیز به ترتیب آمارهایی در زمینه گاز طبیعی (L.N.G) و گاز مایع (L.P.G) گردآوری و ارائه کرده‌اند.

در سال ۱۳۴۲ با احداث اولین کارخانه کود شیمیایی در کشور، صنایع پتروشیمی تولد یافت و این نقطه آغاز تأسیس سازمانی

مستقل برای معرفی صنعتی نو در کشور به شمار می‌رود. از سال ۱۳۴۳ این سازمان نوپا تحت عنوان «شرکت ملی صنایع پتروشیمی» به فعالیت خود ادامه داد. به دلیل وجود منابع اولیه فراوان نفت و گاز و ارزش‌افزوده بالا و همچنین سایر عوامل، تولید مواد پتروشیمی در ایران مورد توجه و عنایت خاصی قرار گرفته است.

تعاریف و مفاهیم

نفت خام: نفت خام آمیزه‌ای پیچیده از ترکیبات هیدروکربوری است که از مخازن طبیعی نفت در زیرزمین، در بعضی از نقاط دنیا استخراج می‌شود. نفت خام به‌طور عمده، متشکل از ترکیبات اشباع و غیر اشباع هیدروکربورهای آلیفاتیک و بعضاً آروماتیک می‌باشد. بجز هیدروژن و کربن که دو عنصر اصلی تشکیل‌دهنده نفت خام به شمار می‌روند، عناصر دیگری مانند ازت، اکسیژن، گوگرد و فلزهایی چون نیکل، سدیم، وانادیم و آهن به مقدار کم در آن وجود دارند. به همین جهت، نفت خام از نظر ویژگی‌های فیزیکی و شیمیایی بسیار متغیر است.

نفت سفید: نفت سفید برشی از نفت خام و متشکل از سه نوع هیدروکربور پارافینی، نفتینی و آروماتیکی می‌باشد. این فراورده به‌عنوان سوخت گرمایشی و سوخت مراکز

حرارتی به کار می‌رود و یکی از مواد اصلی تشکیل دهنده سوخت جت است.

نفت کوره: نفت کوره از بازمانده تقطیر نفت خام در برج‌های تقطیر پالایشگاه به دست می‌آید. این فراورده به سبب دارا بودن هیدروکربورهای سنگین، به آسانی نمی‌سوزد و یکی از سوخت‌های عمده کشتی‌ها و واحدهای بزرگ صنعتی از جمله نیروگاه‌های برق به شمار می‌رود.

نفت گاز: نفت گاز فراورده‌ای است که بعد از برش نفت سفید به دست می‌آید و به عنوان سوخت ماشین‌آلات کشاورزی و صنعتی و سوخت تعدادی از وسایل نقلیه عمومی و تاسیسات حرارتی به کار می‌رود.

بنزین موتور: بنزین موتور آمیزه‌ای است از هیدروکربورهای به‌طور عمده حلقوی و ایزومره با نسبت‌های متفاوت که برای افزایش درجه آرام‌سوزی آن، برخی از ترکیبات آلی به آن اضافه می‌شود.

سوخت جت: به عنوان سوخت موتورهای جت جنگی و مسافری به کار می‌رود که برحسب میزان امتزاج نفت سفید مرغوب با سایر فراورده‌های نفتی سبک (نفتا)، به صورت انواع مختلف تولید می‌شود و با اضافه کردن مواد افزودنی به منظور کاهش خوردگی و نقطه انجماد و ...، تکمیل می‌گردد و در استانداردهای

بین‌المللی به نام‌های JP4 و ATK معروف است.

گاز غنی (طبیعی): گاز تولیدی از منابع نفتی و گازی را گاز طبیعی یا غنی می‌گویند که به صورت "کلاhek"، "همراه با نفت" (مانند گاز منطقه آغاچاری) و "مستقل" (نظیر ذخایر گاز سرخس و سرخون) قابل دسترسی می‌باشد.

گاز سبک: گاز غنی (طبیعی) پس از طی مراحل جداسازی و پالایش، به گاز سبک تبدیل می‌شود. منظور از جداسازی، جداکردن مایعات و میعانات گازی از گاز غنی است.

گاز مایع: گاز مایع مخلوطی است از پروپان و بوتان نرمال که در اثر شرایط محیط و مصرف، نسبت حجمی این دو ماده در مخلوط تغییر می‌یابد و در تحت فشاری حدود ۱۰۰ تا ۱۱۰ پوند بر اینچ مربع، به صورت مایع در می‌آید.

تزریق گاز: به منظور حفظ مخازن نفت کشور و بهره‌برداری بهینه از آن‌ها، اقدام به عمل تزریق گاز و یا آب به مخازن مذکور می‌گردد.

مشترک گاز: عبارت از شخص حقیقی یا حقوقی است که طبق روش پذیرش متقاضیان گاز، پس از تحویل مدارک مورد نظر و پرداخت حقوق و هزینه‌های متعلقه، مشخصات او در دفتر پذیرش اشتراک ثبت شده و شماره اشتراک به وی اختصاص یافته باشد.

مصرف‌کننده گاز: به مشترکانی اطلاق می‌شود که جریان گاز آن‌ها پس از طی مراحل اشتراک‌پذیری، راه‌اندازی شده باشد.

انشعاب گاز: به خطوطی که برای ارسال گاز از خطوط انتقال، خطوط تغذیه و شبکه تا ایستگاه اختصاصی مشترک نصب می‌شود، انشعاب گاز اطلاق می‌گردد.

الف- مهندسی شامل: پلی‌کربنات و اپوکسی.

ب- لاستیک‌ها شامل: لاستیک استاین بوتادین و لاستیک پلی بوتادین.

سوخت: سوخت شامل: پروپان، بوتان، پنتان، پلاس، پنتان، بنزین پیرولیز، رافینیت C4، رافینیت C6، C.F.O و MTBE

گزیده اطلاعات

تا پایان سال ۱۳۹۸، ۶۸ شهر و ۲۱۳۳ روستا گازرسانی شده است که شامل ۶۶۸۶۴۱ مشترک می‌باشد از این تعداد انشعاب خانگی، تجاری ۹۸/۷۴ درصد می‌باشد، همچنین در این سال ۹۷۴۵ میلیون مترمکعب گاز مصرف شده است که نسبت به سال ۱۳۹۷، رشد ۱/۵۴ درصدی نشان می‌دهد.

۷-۱- مصرف انواع فرآورده‌های نفتی

نفت سفید (مترمکعب)	بنزین (مترمکعب)	سوخت‌های هواپیما (مترمکعب)	گاز مایع (تن)	سال و شهرستان
۵۷۲۱۹۷	۷۰۱۶۵۳	۲۵۰۰۰	۱۰۷۱۶۹	 ۱۳۸۰
۳۵۶۸۸۵	۱۱۵۰۷۵۲	۳۲۰۴۳	۱۶۶۳۹۱	 ۱۳۸۵
۱۸۸۶۰۶	۸۴۱۳۲۰	۳۶۰۸۹	۷۷۹۱۶	 ۱۳۹۰
۱۰۱۶۰۰	۹۴۹۶۸۸	۳۳۹۵۱	۹۹۹۱۵	 ۱۳۹۴
۹۷۱۹۷	۹۹۶۴۵۶	۴۱۹۳۳	۱۰۳۲۷۰	 ۱۳۹۵
۷۸۳۵۱	۱۰۶۲۹۸۳	۴۵۴۳۳	۹۸۵۷۲	 ۱۳۹۶
...	...	...	...	 ۱۳۹۷
***	***	***	***	 ۱۳۹۸
...	...	...	...	 آذرشهر
...	...	...	...	 اسکو
...	...	...	...	 اهر
...	...	...	...	 بستان‌آباد
...	...	...	...	 بناب
...	...	...	...	 تبریز
...	...	...	...	 جلفا
...	...	...	...	 چاراویماق
...	...	...	...	 خدا آفرین
...	...	...	...	 سراب
...	...	...	...	 شبستر
...	...	...	...	 عجب‌شیر
...	...	...	...	 کلیبر
...	...	...	...	 مراغه
...	...	...	...	 مرنند
...	...	...	...	 ملکان
...	...	...	...	 میانه
...	...	...	...	 ورزقان
...	...	...	...	 هریس
...	...	...	...	 هشترود
...	...	...	...	 هوراند



۷-۱- مصرف انواع فرآورده‌های نفتی (دنباله)

سال و شهرستان	نفت گاز (مترمکعب)	نفت کوره (مترمکعب)	روغن‌های موتور و صنعتی (مترمکعب)	قیلر (تن)
۱۳۸۰.....	۱۱۴۳۲۷۲	۱۴۹۹۵۷۲	۱۷۲۲۳	۲۹۱۲۰۰
۱۳۸۵.....	۱۲۳۵۷۸۹	۱۱۸۳۰۳۶	.	.
۱۳۹۰.....	۱۰۵۹۷۴۶	۱۶۳۵۲۸۶	.	.
۱۳۹۴.....	۹۹۲۱۱۰	۵۷۸۷۳۹	.	.
۱۳۹۵.....	۱۰۲۸۲۷۸	۱۷۵۹۸۹	.	.
۱۳۹۶.....	۱۰۷۸۶۹۱	۱۳۵۳۰۶	.	.
۱۳۹۷.....	...	...	...	...
۱۳۹۸.....	...	...	...	...
آذرشهر.....	...	...	...	...
اسکو.....	...	...	...	...
اهر.....	...	...	...	...
بستان‌آباد.....	...	...	...	...
بناب.....	...	...	...	...
تبریز.....	...	...	...	...
جلفا.....	...	...	...	...
چاراویماق.....	...	...	...	...
خداآفرین.....	...	...	...	...
سراب.....	...	...	...	...
شبستر.....	...	...	...	...
عجب‌شیر.....	...	...	...	...
کلیبر.....	...	...	...	...
مراغه.....	...	...	...	...
مرند.....	...	...	...	...
ملکان.....	...	...	...	...
میانه.....	...	...	...	...
ورزقان.....	...	...	...	...
هریس.....	...	...	...	...
هشترود.....	...	...	...	...
هوراند.....	...	...	...	...

مأخذ- شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی استان آذربایجان شرقی

۷-۲- تعداد مخازن و جایگاه‌های فروش مواد سوختی

تعداد جایگاه			مخازن مواد سوختی		سال و شهرستان
خصوصی	دولتی	جمع	ظرفیت (متر مکعب)	تعداد	
۸۶	۶	۹۲	۱۶۲۰۴	۴۱۲	۱۳۸۰
۱۰۱	۵	۱۰۶	۱۵۸۹۲	۳۷۴	۱۳۸۵
۱۲۶	۵	۱۳۱	۲۴۴۸۰	۴۲۷	۱۳۹۰
۱۵۰	۴	۱۵۴	۲۴۹۸۴	۵۰۸	۱۳۹۴
۱۵۸	۱	۱۵۹	۲۶۶۷۶	۵۴۲	۱۳۹۵
۱۵۹	۱	۱۶۰	۲۶۸۷۳	۵۴۶	۱۳۹۶
...	...	...	...	...	۱۳۹۷
...	...	...	...	...	۱۳۹۸
...	...	...	...	...	آذرشهر
...	...	...	...	...	اسکو
...	...	...	...	...	اهر
...	...	...	...	...	بستان‌آباد
...	...	...	...	...	بناب
...	...	...	...	...	تبریز
...	...	...	...	...	جلفا
...	...	...	...	...	چاراویماق
...	...	...	...	...	خداآفرین
...	...	...	...	...	سراب
...	...	...	...	...	شبه‌سبز
...	...	...	...	...	عجب‌شیر
...	...	...	...	...	کلیبر
...	...	...	...	...	مراغه
...	...	...	...	...	مرند
...	...	...	...	...	ملکان
...	...	...	...	...	میانه
...	...	...	...	...	ورزقان
...	...	...	...	...	هریس
...	...	...	...	...	هشترود
...	...	...	...	...	هوراند



۷-۲- تعداد مخازن و جایگاه‌های فروش مواد سوختی (دنباله)

جایگاه‌های سوخت‌گیری گاز فشرده طبیعی (CNG)	تعداد شعب فروش نفت	تعداد پمپ				سال و شهرستان
		نفت سفید	نفت گاز	بنزین	بنزین سوپر	
...	۱۴۲۶	۱۸۱	۴۰	۳۳۴	...	۱۳۸۰.....
...	۱۰۲۰	۳۰	۲۹۱	۴۷۳	...	۱۳۸۵.....
...	۹۹۸	۱	۲۹۲	۵۸۵	...	۱۳۹۰.....
...	۶۹۹	۲	۳۴۸	۷۳۹	...	۱۳۹۴.....
...	۶۹۸	۲	۳۶۰	۸۰۵	...	۱۳۹۵.....
...	۵۲۳	۲	۳۳۰	۸۱۱	...	۱۳۹۶.....
...	...	...	...	...	...	۱۳۹۷.....
...	...	...	...	...	...	۱۳۹۸.....
...	...	...	...	...	...	آذرشهر.....
...	...	...	...	...	...	اسکو.....
...	...	...	...	...	...	اهر.....
...	...	...	...	...	...	بستان‌آباد.....
...	...	...	...	...	...	بناب.....
...	...	...	...	...	...	تبریز.....
...	...	...	...	...	...	جلفا.....
...	...	...	...	...	...	چاراویماق.....
...	...	...	...	...	...	خداآفرین.....
...	...	...	...	...	...	سراب.....
...	...	...	...	...	...	شبستر.....
...	...	...	...	...	...	عجب‌شیر.....
...	...	...	...	...	...	کلیبر.....
...	...	...	...	...	...	مراغه.....
...	...	...	...	...	...	مرند.....
...	...	...	...	...	...	ملکان.....
...	...	...	...	...	...	میانه.....
...	...	...	...	...	...	ورزقان.....
...	...	...	...	...	...	هریس.....
...	...	...	...	...	...	هشترود.....
...	...	...	...	...	...	هوراند.....

مأخذ- شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی استان آذربایجان شرقی

۷- نفت و گاز ————— سالنامه آماری استان آذربایجان شرقی - ۱۳۹۸

۳-۷- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده، تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف‌کننده

و مقدار مصرف گاز طبیعی در پایان سال

سال و شهرستان	تعداد شهرهای گازرسانی شده	تعداد روستاهای گازرسانی شده	تعداد انشعاب		
			جمع	خانگی، تجاری	صنعتی
۱۳۸۰	۳۰	۹	۱۹۸۰۵۱	۱۹۷۸۵۸	۱۹۳
۱۳۸۵	۵۴	۴۴۱	۴۰۸۰۳۹	۴۰۷۳۲۲	۷۱۷
۱۳۹۰	۵۹	۹۲۸	۵۱۷۸۹۲	۵۱۶۹۱۳	۹۷۹
۱۳۹۴	۵۹	۱۴۸۲	۵۹۹۲۰۷	۵۹۲۱۴۳	۷۰۶۴
۱۳۹۵	۶۲	۱۶۹۷	۶۱۹۰۹۶	۶۱۱۶۸۹	۷۴۰۷
۱۳۹۶	۶۲	۱۸۶۱	۶۳۸۰۰۲	۶۳۰۳۲۰	۷۶۸۲
۱۳۹۷	۶۵	۱۹۹۹	۶۵۳۰۷۷	۶۴۴۹۷۵	۸۱۰۲
۱۳۹۸	۶۸	۲۱۳۳	۶۶۸۶۴۱	۶۶۰۱۹۱	۸۴۵۰
آذرشهر	۴	۳۴	۲۳۹۲۶	۲۱۸۲۳	۲۱۰۳
اسکو	۳	۳۹	۲۲۱۷۵	۲۲۰۲۴	۱۵۱
اهر	۱	۱۷۵	۲۷۴۲۵	۲۷۲۸۸	۱۳۷
بستان‌آباد	۲	۱۴۶	۲۲۳۳۴	۲۱۹۴۶	۳۸۸
بناب	۲	۲۸	۲۶۹۴۱	۲۶۶۶۱	۲۸۰
تبریز	۴	۶۵	۲۰۸۱۲۳	۲۰۵۳۳۷	۲۷۸۶
جلفا	۳	۳۶	۱۵۲۵۰	۱۵۰۸۸	۱۶۲
چاراویماق	۱	۱۱۰	۶۴۲۱	۶۴۱۰	۱۱
خداآفرین	۳	۱۱۰	۹۱۸۰	۹۱۶۶	۱۴
سراب	۴	۱۵۵	۳۳۵۹۹	۳۳۴۵۶	۱۴۳
شبستر	۱۱	۷۴	۳۵۴۷۶	۳۴۴۹۲	۹۸۴
عجب‌شیر	۲	۳۸	۱۴۳۴۷	۱۴۲۷۳	۷۴
کلبر	۲	۱۳۸	۱۲۷۱۳	۱۲۶۹۸	۱۵
مراغه	۲	۱۲۱	۴۱۹۲۱	۴۱۶۹۶	۲۲۵
مرند	۵	۹۱	۵۴۳۷۶	۵۳۹۹۹	۳۷۷
ملکان	۳	۸۰	۲۱۷۷۸	۲۱۶۲۲	۱۵۶
میانه	۵	۲۶۳	۴۳۰۲۵	۴۲۷۵۶	۲۶۹
ورزقان	۲	۱۱۵	۱۲۶۶۷	۱۲۶۵۵	۱۲
هریس	۶	۸۶	۱۸۴۰۳	۱۸۲۹۶	۱۰۷
هشت‌رود	۲	۱۴۸	۱۳۱۷۱	۱۳۱۱۵	۵۶
هوراند	۱	۸۱	۵۳۹۰	۵۳۹۰	۰



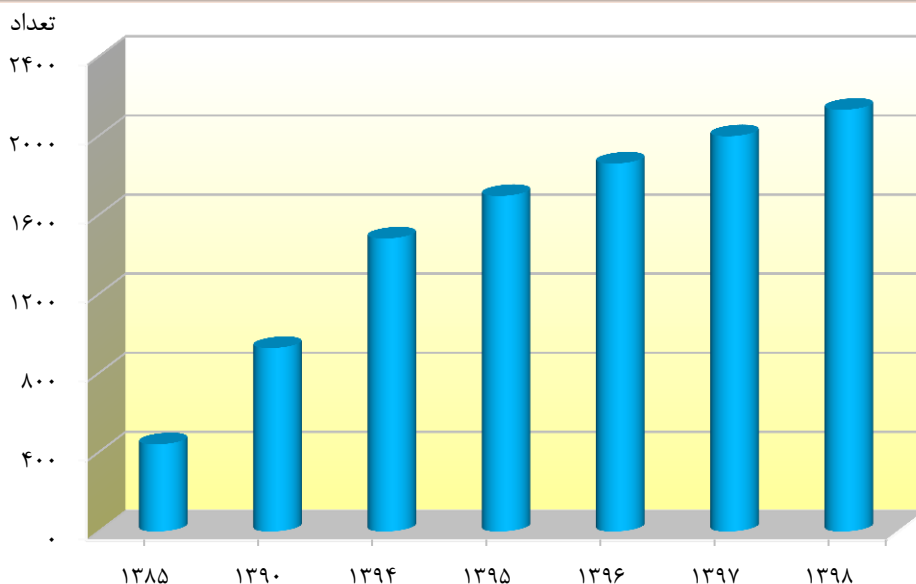
۳-۷- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده، تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی در پایان سال (دنباله)

مصرف گاز طبیعی (میلیون مترمکعب)	تعداد مصرف کننده				سال و شهرستان
	صنعتی	تجاری	خانگی	جمع	
۱۹۹۹	۱۹۳	۱۴۲۶۵	۳۰۰۴۷۹	۳۱۴۹۳۷	۱۳۸۰
۵۰۸۸	۷۱۷	۵۲۲۷۳	۶۵۵۷۱۸	۷۰۸۷۰۸	۱۳۸۵
۶۶۷۹	۵۵۲۶ ^(۱)	۱۰۶۸۷۵	۹۶۶۱۶۱	۱۰۷۸۵۶۲	۱۳۹۰
۸۰۴۴	۷۰۶۴	۱۴۶۵۴۴	۱۲۳۷۰۳۷	۱۳۹۰۶۴۵	۱۳۹۴
۸۴۲۳	۷۴۰۷	۱۵۱۶۲۴	۱۲۹۴۷۵۷	۱۴۵۳۷۸۸	۱۳۹۵
۸۷۲۶	۷۶۸۲	۱۶۱۴۹۷	۱۳۴۵۱۶۰	۱۵۱۴۳۳۹	۱۳۹۶
۹۵۹۷	۸۱۰۲	۱۷۲۵۳۸	۱۳۹۱۹۹۱	۱۵۷۲۶۳۱	۱۳۹۷
۹۷۴۵	۸۴۵۰	۱۷۹۴۹۵	۱۴۲۸۴۱۴	۱۶۱۶۳۵۹	۱۳۹۸
۲۹۴	۲۱۰۳	۷۰۸۹	۴۱۳۶۳	۵۰۵۵۵	آذرشهر
۲۵۱	۱۵۱	۶۳۱۵	۷۳۱۹۶	۷۹۶۶۲	اسکو
۱۸۵	۱۳۰	۵۵۲۳	۴۷۷۲۵	۵۳۳۷۸	اهر
۳۳۶	۳۸۸	۴۹۴۸	۳۲۲۶۲	۳۷۵۹۸	بستان آباد
۱۱۶۱	۲۸۰	۷۳۹۰	۴۸۹۸۸	۵۶۶۵۸	بناب
۴۵۲۸	۲۷۸۶	۸۴۶۳۱	۶۴۶۸۳۶	۷۳۴۲۵۳	تبریز
۱۲۴	۱۶۲	۴۴۷۸	۲۷۱۶۹	۳۱۸۰۹	جلفا
۳۲	۱۱	۷۴۹	۶۹۳۸	۷۶۹۸	چاراویماق
۲۶	۱۴	۴۹۴	۱۰۲۷۵	۱۰۷۸۳	خداآفرین
۱۸۶	۱۴۳	۶۵۶۴	۴۸۷۳۶	۵۵۴۴۳	سراب
۵۹۵	۹۸۴	۸۷۷۹	۵۷۶۶۰	۶۷۴۲۳	شبستر
۱۰۳	۷۴	۳۱۴۱	۲۲۹۲۰	۲۶۱۳۵	عجب شیر
۴۹	۱۵	۱۳۶۳	۱۴۴۳۹	۱۵۸۱۷	کلیبر
۵۸۲	۲۲۵	۱۱۰۹۰	۸۵۲۰۸	۹۶۵۲۳	مراغه
۴۱۸	۳۷۷	۱۰۹۵۸	۹۴۷۱۱	۱۰۶۰۴۶	مرند
۱۴۹	۱۵۶	۳۶۴۷	۳۵۶۶۷	۳۹۴۷۰	ملکان
۴۵۵	۲۶۹	۶۴۴۸	۶۹۲۵۳	۷۵۹۷۰	میانه
۱۲۷	۱۲	۹۲۹	۱۵۸۰۸	۱۶۷۴۹	ورزقان
۶۹	۱۰۷	۲۴۷۰	۲۴۹۶۴	۲۷۵۴۱	هریس
۱۹	۵۶	۱۹۴۷	۱۸۵۵۰	۲۰۵۵۳	هشترود
۵۶	۷	۵۴۲	۵۷۴۶	۶۲۹۵	هوراند

(۱) رقم فوق حاصل جمع مصرف کننده صنعتی جزء و عمده می باشد.

مأخذ - شرکت گاز استان آذربایجان شرقی

۷-۱- تعداد روستاهای گازرسانی شده استان طی سالهای ۱۳۸۵-۱۳۹۸



منبع: جدول ۷-۳